

Izloja vsak terek, četrtek in soboto. — Cena: Za celo leto 80 K, za pol leta 40 kron, za četrt leta 20 K, za 1 mesec 7 kron. Posamezna številka stane 1 krono. Na pismene naročbe brez pošiljave denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po poštni nakaznici. Reklamacije glede lista so poštne proste. Ne-frankirani dopisi se ne sprejemajo. Na dopise brez podpisa se ne ozira.

IZDAJA IN TISKA ZVEZNA TISKARNA V CELJU. ☐☐☐ ODGOVORNI UREDNIK VEKOSLAV SPINDLER.

NOVA DOBA

Uredništvo in upravnništvo se nahaja v Zvezni tiskarni v Celju, Strossmayerjeva ulica št. 3. Oglasi se računajo po porabljenem prostoru in sicer: za navadne oglase po 80 v od 1 mm, za poslana, naznanila občnih sborov, naznanila o smrti, zahvale itd. K 1-20 od 1 mm, za reklamne notice med tekstem 8 K od vrste, Mali oglasi (največ 4 vrste) 10 K. Pri večkratnih objavah popust. Rokopisi se ne vračajo. Telefon št. 66.

Pred vstopom v volilni boj.

(iz govora bivšega ministra, nar. poslanca dr. Alberia Kramerja na demokratiški manifestaciji 12. septembra v Ljubljani.)

O centralizmu in avtonomiji.

Konstituanta bo reševala vprašanja, ki so merodajna za življenje našega naroda in njegove države. Že se dvigajo elementi, ki ljudstvo odgovarjajo od misli ujedinjenja. S Homca so zagrmeli »proč od Beograda«. Proti vsem razdržalcem pa čvrsto vztrajamo pri ideji državnega edinstva. Mi hočemo eno državo, enega vladarja, en parlament, eno vrhovno državno oblast. Vse velike zadeve našega naroda se morajo reševati po enakih smernicah. Tusem spadajo načelna kulturna, gospodarska in socialna vprašanja. Hočemo, da ostane naša šofa posest naroda in ne vzgojevališče klerikalne stranke. Mi hočemo, da brani Srb našo mejo na severu, zato moramo hoteli tudi, da brani naš vojak mejo na jugu. Nočemo, da bi se uveljavilo načelo, da sme Srb sicer stopiti na fronto proti Italiji in na Koroškem, v Ljubljani pa naj ukazuje in vedri Šušteršič! Proti takim nakanam se bomo borili vsi napredni elementi z največjo odločnostjo. Na drugi strani pa seveda nočemo, da bi se morali voziti po vsak potni list v Beograd, smatramo za absurdum, da minister podpisuje orožni list, ne prenesemo, da gre vsaka malenkost v kabinetu državnikov in da se neprestano mešajo kompetence. Zahtevamo zdravo razdelitev dekoncentracije državne oblasti in tako samostojnost druge upravne instance, ki bo lahko upoštevala specialne prilike posameznih pokrajin. Upravičeno je, da dobe pokrajinski predsedniki gotovo moč, nekvarno odgovornosti vrhovni državni oblasti, ki obdrži kontrolo in nadzorstvo ter odločitev v zadnji instanci. Stremeti moramo za tem, da se uveljavi v vsakem oziru v občinah, okrajih in pokrajinah ljudska samouprava na široki podlagi. Mi smo toraj avtonomisti v zdravem smislu te besede. Smo pa odločno proti taki avtonomiji, katere cilj je le strankarska eksploatacija državne oblasti in odpor proti zmagovalni ideji narodnega in državnega edinstva.

Uradniško vprašanje eden prvih državnih problemov.

Zgodovina prvih dveh let naše države je pokazala pomen zdrave uprave in dobrega uradniškega stanu. Naše ljudstvo se ni dovolj izsolano v državnih poslih, zato se moramo predvsem naslanjati na dober uradniški aparat. Razmere, kakršne vladajo danes, so nevedržne. Uradnik je vsled materialnih težkoč in nesigurnosti svojega položaja ter iz tega izvirajoče depresije izgubil na starem svojem ugledu ter se ne more s tisto vne-

mo in disciplino posvečati svoji dolžnosti, vsled katere je zlasti pri nas slovel. Uradniško vprašanje je zato eden prvih državnih problemov. Mi zahtevamo, da se materialni in gospodarski položaj uradništva takoj uredi in da se vrne uradništvu moralna in gospodarska neodvisnost. Za vsako ceno moramo dobiti trezen, zanesljiv in pošten uradniški aparat. Protestiramo proti vsakemu zavlačevanju nove službene pragmatike pod katerimkoli izgovorom. Pragmatika naj se uveljavi s kraljevim ukazom.

Za velikopotezno gospodarsko politiko, proti škodljivcem narodnega razvoja.

V volilnem boju bo igralo veliko vlogo tudi naše gospodarsko stanje. Od Maribora do Skopja smo složni vsi, da ni zadovoljivo. Zavedati pa se moramo, da se draginja ne da ubiti z naredbami, temveč le z velikopotezno gospodarsko politiko za izboljšanje naše valute. Naše šume, viški naše agrarne produkcije, morajo dvigniti vrednost našega novca, s tem pa tudi pospešiti in dovršiti pocenitev potrebnih predmetov. Nemogoče pa je smoteno delo za dviganje naše valute, če minister železnice neprestano zvišuje tarife za 100 odstotkov. Sikane pri carinskem postopanju in birokratizem preprečujeta zdrav gospodarski promet, in največji škodljivci našega narodnega razvoja so izrodki svobodne trgovine. V skladu z ministrom Svobocem zahtevamo, da se prisilno odpro v spekulativne svrhe napolnjena skladišča prekupevalcev hrane. Zahtevamo, da se ojači in podpre delovanje protiverziških uradov, na drugi strani pa da država prisloži pasivnim krajem tudi pozitivno na pomoč, ter jih podpre pri nabavi cenene hrane. Demokratiški poslanci so v tem oziru dosegli važen uspeh: pri izvozu pšenice se je predpisala davščina in natura in finančni minister je obljubil, da bo denarno podprl akcije pasivnih pokrajin za nabavo cenene hrane.

Proti klerikalizmu — in proti cepljenju naprednih glasov. Naloge demokratske stranke.

V volilni borbi bodo nastopile stranke, ki brezvestno apelirajo na še ne izlečene plemenske in zgodovinske instinkte nepoučene mase. Mi kličemo na boj proti klerikalni stranki, ki hoče nas Slovence odtrgati od skupnega narodnega telesa ter ustvariti iz naših slovenskih pokrajin corpus separatum, ki bi naj tvoril oblast najopasnejše struje v našem narodu — rimskega klerikalizma.

Volilni red favorizira velike stranke in ne da malim skupinam prilike, da bi se

takoj nabito poln Zagrebčanov. Peli in govorili smo z velikim veseljem kot nikdar poprej in poslej. Radi smo sprejeli vabilo, da poletimo prihodnje leto oficijelno v Zagreb. Ko smo to res storili z 70 pevci, nas je ob našem prihodu zopet pozdravil Kornitzer na čelu mnogotisočere množice, ki nas je vedno vsklikajoča: »Živeli Slovenci!« spremljala s kolo dvora v mesto. Vidimo torej, da je »Sloboda« s Celjani zgodovinski v najožjem stiku. 19. tm. imamo priliko, da se revanžiramo, in gospa predsednica ženskega društva se je izrazila, da bodo dame stvar tako lepo napravile, kakor se nikdar poprej. Moramo se pokazati hvaležne. Vendar pa stori pametno, kdor iz zgolj pevskega egoizma poseti koncert, ki nudi Celjanom še nepoznan užitek. »Sloboda« je poleg »Kola« in »Lisinskega« najboljšje pevsko društvo v Zagrebu, pravo velikomestno društvo z izbranimi, izborni izsolanimi močmi, kakor je to le v velikem mestu mogoče — no in Muhvičeva vojaška godba še povrh! Muhvič, zagrebški vojaški kapelnik, je nam Slovincem dobro znan. V Zagrebu je so-

uveljavile. Samo velike stranke bodo tudi imele vpliv v parlamentu, poedini poslanci in male frakcije se bodo porazgubile. Zato je svariti pred vsakim cepljenjem; vsak glas, ki se odcepi od velike stranke, bo v korist le nasprotnikom. Vsak napredni glas, oddan kakim majhni skupini na korist, bi pomenil ojačenje klerikalne stranke.

Jugoslovenska demokratska stranka se bo združila s Hrvati in Srbi v Demokratiško zajednico, ki je delovala v znamenju narodnega edinstva in bila glavna zastopnica jugoslovenske ideje v državi. Mi Slovenci s stališča posebnih interesov naših krajev in s stališča naših pogledov na državo nismo bili vedno z njo zadovoljni. Menim, da lahko naši južni bratje trdijo isto. Res je pa, da mi Slovenci ne moremo in ne smemo zahtevati, da bi se vsa država prilagodila našim slovenskim razmeram. Jugoslavija je država kmetov. Ona bo v bodočnosti vodila agrarno politiko, o tem se ne varajmo. Zato je edino pametno, da iščemo agrarno neproduktivni sloji kompromis z interesi jugoslovenskega kmeta. Kompromis na pot je bila naša taktika v Beogradu in v Demokratiški zajednici. Nekaj smo dosegli, v mnogih stvareh smo podlegli. Pozabiti pa ne smemo trdne zaščite, ki jo ima jugoslovenska napredna misel v Demokratiški zajednici. Mi slovenski naprednjaki, ki smo se toliko let borili tako rekoč na mrtvi straži, smo danes močni, ker nismo več sami. Demokratiška zajednica je tudi najjačja zaslomba napredka in kulture na Slovenskem. Kategorični imperativ naše napredne politike je skupnost s somišljeniki iz hrvatskega in srbskega dela našega naroda.

Demokratiška zajednica bo šla v boj kot velika organizacija, kateri je odkazano še veliko delo v naši državi. Sami sebi bi škodovali, če bi se postavili na stran in razvili svoje ozkosrčne samoslovenske zastave. Gre za borbo in za zmago velike stranke in za zmago jugoslovenske misli.

Zoper politiko nepoštenih gesel!

Mi hočemo, da bodi jugoslovenska politika poštena. Obžalujemo metode klerikalne stranke, ki na eni strani v Beogradu odobrava proračun, na Slovenskem pa ga kropi z ognjem in žveplom. Mi ne razumemo, kako more hrvatski ban biti voditelj stranke »hrvatske neodvisnosti«, če pa pride sila do vrhunca, brzojaviti v Beograd: »rotim Vas, pošljite vojaštvo!« Ne razumemo, kako se more v naši državi širiti tajna agitacija proti žigosanju živine, na drugi strani pa

deloval pri koncertu »Celjskega p. d.«, igral je takrat slovenski narodni venček, katerega je sam sestavil s sijajno instrumentacijo in rafinirano finim prednašanjem. Nekatere njegove skladbe obetodanila je »Glasbena Matica v Ljubljani«. Nastopi čez 100 mož v koncertu. Zborovodja »Slobodi« je gimnazijski profesor g. Canič, glasbeno strokovnjaško izobrazben na Dunaju in od svojega mnogoletnega muzikalnega prijatelja, znamenitega Zajca, Canič išče v skladbah deloma nova pota, zlasti v tonovskih načinih ob sklepu pesmi; kjer pa sledi konvencionalnostim, pa jih modernu opremo, kakor nimam se izogiblje ter ljubi le lepe akorde. Slišali bomo njegovo pesem »Bila jednom ruža jedna«, ki ima zelo lep konec, ki oponaša zvonjenje velikega zvona — in je res prav lep moški zbor. Tudi ostale skladbe so polne krasot in zanimivosti. Impozantna je simfonična skladba »More« Zajca, slavnega skladatelja pesmi »U boj, u boj«. Nadejati se imamo prvovrstnega umetniškega užitka.

Dr. Anton Schwab.

se kliče na boj proti Italiji. Če ne damo vojaštvu niti možnosti, da zapiše, kar bi mu bilo potrebno, da uspešno nastopi proti sovražniku, potem tudi ne smemo zahtevati pripravljenosti naše armade za obrambo naših pravic. Ne razumemo, da se zažene krik, če mora slovenski vojak tudi v Albanijo. Kdor hoče, da nastopijo na Koroškem Srbi, kdor brzojavlja po pomoč v Beograd, če je v stiski na severu, ta nima pravice protestirati, da branijo slovenski vojak našo domovino na jugu. Koroška, reška, jadranska in albanska zadeva so deli enega in istega problema, v katerem ima svoje prste Italija. Če naš vojak sproži svojo puško v Debru, je počila v Postojni! V boj torej proti nepoštenim geslom!

Mi Slovenci imamo še osobito vzrok, da z vso odločnostjo povzdignemo svoj klic na boj proti vsem nazadnjaškim silam. Naša usoda je v posebni meri odvisna od tega, kakšna bo Jugoslavija. Če ako bo edinstvena država, bo čvrsta na znotraj in jaka na zunaj mogla izvršiti svoje historične naloge. Zato pozivljamo vse napredne elemente k smotrenemu delu in boju. Delo za demokratiški uspeh je delo za velika načela narodnega in državnega edinstva. Zmagati mora misel, ki je krepila naš narod v najtežjih časih, misel, ki je spremljala Srbe, ko so prodirali s solunske fronte, misel narodnega edinstva in jugoslovenske svobode.

J — n:

Dr. Anton Korošec kot značaj.

Kdor ima priliko govoriti z ljudmi, ki so z dr. Korošcem sedeli skupaj na šolski klopi, naj vpraša, kakšen je bil ta človek v svoji mladosti. Odgovor bo, da je bil zahrbtn, neiskren in skrajno samoljubljen. On in nihče drugi, to je njegovo glavno geslo. Kot tak se nam vedno pojavlja tudi v vsem političnem delu.

Značilno za Korošca je, kaj se mu je dogodilo l. 1907. Na Štajerskem smo osnovali narodno stranko kot odgovor proti klerikalnim šušteršičijanskim hujskarijam, ki jih je Korošec počel v Mariboru. Na pritisk starejših rodoljubnih politikov, ki so desetletja z največjim uspehom vodili štajersko slovenstvo, pa se je doseglo, da se sestanejo zastopniki Koroševe skupine, narodne stranke in stare narodne skupine v Mariboru. Namen sestanka je bil, položiti temelj za skupni nastop pri državnoborskih volitvah. — Zbrali smo se z najboljšimi nadami za povolen uspeh v mariborskem Narodnem domu, od vsake skupine po deset zastopnikov. Korošec je bil seveda tudi navzoč za Šušteršičevo skupino. Začne se posvetovanje, nihče ne ngovarja in sam Korošec se dela, kakor da je s ciljem zborovanja popolnoma soglasen. Vsakdo si torej lahko predstavlja učinek dr. Kukovčevih besed, ki vstane in pravi, da nima smisla se posvetovati, kajti na zbor niso prišli vsi z dobro voljo in s čistimi nameni. Pri tem vzame iz žepa izvod »Slovenskega Gospodarja«, ki je izšel isti dan popoldne — bil je ravno četrtek — a je dopoldne v času, ko se je vršil sestanek, seveda že bil tiskan. V tej številki »Slov. Gospodarja« pa se je že nahajala najnovejša vest, da se je »danes« vršil v Mariboru sestanek vseh treh strank, a do sporazuma ni prišlo, ker so to preprečili »celjski liberalci«. Kako je to vplivalo na navzoče, si vsakdo lahko predstavlja, a Korošec kot urednik »Sl. Gospodarja« in pisec dotične »najnovejše« vesti se je tako prestrašil, da se je naslonil na steno in prebledel, kakor najbeležji zid. Bil je tak, da se mi je skoraj smilil. Dr. Kukovec, ki je za lumparije klerikalcev vedno imel izvrsten nos, je namreč dospel že prejšnji dan v Maribor. Stopil je takoj v zvezo s stavci v Cirilovi tiskarni, kjer se tiska »Sl. Gospodar« in je dobil od stavca takoj en odtis najnovejše številke »Sl. Gosp.« in ro-

Hrvatsko radn. pjevačko društvo »Sloboda«

prilredi koncert v Celju pod okriljem »Glasbene Matice«, znamenje, da gre tu za resno umetniško prireditev. Društvo je bilo ustanovljeno l. 1872 od zagrebških tipografov kot pevsko društvo »Sloga«. Že takrat šlo je 60 članov in pevovodja mu je bil Gjuro Eisenhut, zelo dober, tudi pri Slovencih priljubljen skladatelj. »Vrha gora njena puda«, moški zbor tega skladatelja ima n. pr. krasen solo, katerega je svoje dni zelo rad pel g. dr. Bela Stuhec. Sloga se je pretvorila l. 1895 v »Slobodo«. Predsednik Egid Kornitzer bil je zelo požrtvovalen in agilen. Njegovo ljubeznivost pa smo uživali tudi Slovenci v veliki meri. Ko je Celjsko pevsko društvo s koncerta v Brezicah (menda leta 1904) pohitelo z zastavo in s celim zborom nenapovedano v Zagreb, pozdravil nas je takoj Egid Kornitzer in v teku pol ure so vihrale raz hiš zastave in velikanski lokal, kjer smo se vsidrali, bil je

kopis o navedeni »najnovejši« vest. Rokopis je bil seveda od poštenjaka Korošca.

Če bi ne vedeli o Korošču nič drugega, kakor samo to, bilo bi že dovolj za presojanje njegovega značaja in njegove politične poštenosti. Ali imamo še drugih jakih dokazov. Med ljudmi, ki točno poznajo Koroščeve duševne zmožnosti, je znano, da sam niti navadnega povprečja ne dosega. Strokovnega znanja sploh nima prav na nobenem polju. Zato je v času, ko je še živel visoko naobraženi Krek, bil popolnoma odvisen od Krekovega velikega duha. Toda Krek je umrl v jeseni l. 1917, baš ko se je pripravljala odločilna borba za jugoslovenstvo. Krek je premagal Sušteršiča, katerega je tudi Korošec dolgo oboževal. Krek je položil v svoji stranki temelj za bolj narodno politiko, nego se je v tej nesrečni stranki gojila desetletja, ko se je stranka pod Sušteršičevim in Koroščevim vodstvom gibala popolnoma v habsburgovskem in vladnem t. j. nemškem duhu. Silna je bila toraj opasnost po Krekovi smrti, da Korošec stranko zapelje zopet v oni katoliško-habsburgovsko-vladni tabor, v katerem je do svetovne vojske vedno stala. Ali v tem času se je postavil na plan nov, zanesljiv in mnogo izkušen borilec za naše narodne vzore. To je bil naš dr. Gregor Žerjav. Še bolehen vsled preganjanj in zaporov, ki jih je začetkom vojske pretrpel v veliki meri po zaslugi Sušteršič-Koroščeve stranke, se je vendarle takoj lotil dela, ker je točno vedel, da je to vsled Krekove smrti nujno potrebno. Priblížal se je Korošču in postal celo njegov tajnik. S svojo visoko inteligenco in velikim taktom je Žerjav dosegel pri Korošču popolno zaupanje in dobil na ta način na Korošca in celo njegovo politiko izreden vpliv. Tako moremo danes mirno zabeležiti, da so vsi oni uspehi, ki jih je Korošec tekom l. 1918. dosegel za našo narodno stvar, v prvi vrsti Žerjavova zasluga. In za vse one trijumfe, ki jih je Korošec l. 1918. dosegel, se ima ta mož zahvaliti izključno našemu nesebičnemu in idealnemu narodnemu prvoboritelju dr. Greg. Žerjavu. Ali ste pa kedaj slišali, da bi bil Korošec tekom l. 1918. ali pozneje kedaj le z besedico omenil ogromnega dela, ki ga je v njegovi družbi izvršil za naš narod naš Žrjav? Nikdar! Korošec se je dal slaviti po raznih taborih in banketih, ali pravega inspiratorja vsega dela, našega Žerjava je povsod in vedno zamočkal in zatajeval. L. 1918. nam prelepo dokazuje, kako nizek je Korošec in kako visok, plemenit in čist je Žerjavov značaj. Slednji je dobro vedel, kako ravna Korošec proti njemu, ali to ga ni motilo, kajti njemu je bilo izključno za narodovo osvoboditje. Med tem pa je Korošec kakor vedno iskal v prvi vrsti le slave za svojo lepo osebo!

Po l. 1918., po doseženi svobodi in ujedinjenju Srbov, Hrvatov in Slovencev, se je Žerjav zopet oddvojil od Korošca. G. Korošec je taval sedaj svoja pota, brez Kreka in brez Žerjava. Kam je zabredel, vidimo. Ob novem letu je v »Slovenca« napisal nek programatičen slovenstvu ~~in~~ besedice ne omeni, samo o »katoličanstvu« govori. To mu je glavno in vse. Druzega ne pove in družega ne zna. Kjerkoli nastopi, samo intrigira; v tem je velik. — In prav imajo vsi oni, ki trde, da bi v Jugoslaviji ne bilo vladnih kriz, ako bi ne bilo Protiča in Korošca. No, Protič kot pametnejši med obema je prostovoljno odšel in sedaj duševnorevni Korošec sam intrigira in zabranjuje sporazumno delo. S stvarnimi razlogi nasprotnikovih nazorov ne more pobijati, pobija jih samo z neiskrenostjo, zahrbtnostjo. To je Korošev značaj! In ta človek danes odločuje o usodi Slovenije! Quousque tandem? Kako dolgo bo slovensko ljudstvo to še trpelo?

Kako je na Slovaškem?

(Kakor v našem Prekmurju).

Čehi so v svetovni vojni pravzaprav najbolj odrezali. Dobili so razven pri Tešinu vse svoje zgodovinske meje in s tem ogromno število Nemčev, zlasti Nemcev in Madžarov, s katerimi imajo neprestano velikanske težave, ki jih more premagovati le izredna češka žilavost in njihova visoka kultura. Nemanjše težave pa so nastale za Češkoslovaško državo tudi s priklapljenjem Slovaške, krvnih in jezikovnih bratov Čehov.

Ideja češkoslovaške državne enotnosti se ima ravno na Slovaškem boriti skoro z nepremagljivimi ovirami, ki jih napravljajo zastali madžaronski uradniki in pa duhovščina — torej vse, kakor v našem Prekmurju. Češki časopisi prinašajo zadnji čas vedno temnejša poročila o teh prevratnih življenjih na Slovaškem, in državni činitelji skušajo na vse mogoče načine in s previdnostjo kot energijo čeliti nesrečam, ki bi lahko nastale za državo, ako bi ti protidržavni elementi še naprej rovarili med nezavednim ljudstvom.

Prinašamo kratko poročilo o teh razmerah na Slovaškem iz praških »Narodnih listov«, da vidimo, kako so klerikalci res povsod predvsem Rimci, reakcionarci, pristaši narodnih zatiralcev in glavna ovira narodnega ujedinjenja.

Poročilo pravi: »Slovaki niso ravno prijatelji Čehov, preveč so jim še tuji. In če bi prišlo do konflikta med Čehi in Madžari ali Nemci, ni gotovo, če ne bi stali Slovaki na strani Madžarov ali Nemcev.

Vzroki tega žalostnega pojava so razni. Predvsem popolna politična nezavednost slovaškega ljudstva. A ne samo politična nezavednost; tudi splošna zavednost je neverjetno nizka. Šole niso bile pod Madžari vzgojni zavodi, ampak ravnonasprotno, poneumnjevalni. Madžari so ravno hoteli, da se Slovaki ne izobrazijo, ker so ga potem tem lažje vladali. Od začetka so poučevali samo madžarski, ne glede na to, če so učenci sploh kaj razumeli ali ne. Posledica tega je bila, da so prihajali iz šol topoglavci, ki so se naučili nekoliko madžarskih stavkov, niso pa znali pravilno čitati, pisati ali računati. Ti otroci sploh niso imeli o ničemer jasne pojma. Verstvo je napr. Slovakom (tudi evangelikom, ki jih poučujejo madžaronski župniki), mešanica zmedenih predstav, pobožnost ni dosti drugačna, kot primitivni fetišizem afrikanških črncev. O glavnih dogmah, krščanski etiki nima navaden Slovak niti pojma, njegova pobožnost nima nikakega upliva na poplemenitjenje njegovih instinktov. Plemstvo, duhovščina in židje so to slovaško ljudstvo pod patronanco vlade z združenimi silami tlačili v temo, na tla, zastrupili z nikotinom in alkoholom, da bi ostalo kot nemo obličje, zvezano na rokah in nogah. To ljudstvo je bilo izsesano in obropano ne samo občanskih, ampak sploh vseh ljudskih pravic. Prevrat pa je to mrežo nezadostno in samo na nekaterih krajih pretrgal, samo tintum vnikajo v to temo žarki svetlobe in osvetlujejo duševno revščino dolgo tlačeneega ljudstva. Treba bo resnično mnogo in dolgoletnega prosvetnega dela, posebno češkega učiteljstva, predno se bodo razpršili pajki, ki čakajo na povratek suženjstva.

Poleg ljudske nezavednosti pa je kriva administrativna metoda in izbira uradništva, da si češki živelj kljub najboljšim nameram centralne uprave ni mogel pridobiti zaupanja in ljubezni slovaškega ljudstva in mu vcepiti zavesti, da je del velike češko-slovaške rodbine. Najprej se je reklo: Najboljši ljudje na Slovaško! Pa kaj se je zgodilo? Kako vojaštvo, uradništvo in učiteljstvo je bilo poslano na Slovaško? Je mnogo resnice na izreku boljševiškega agitatorja Felcana, da so si obdržali Čehi zmožne uradnike doma, na Slovaško pa so poslali samo črnožolte, ki so se v vojnem času kompromitirali in so doma nemogoči. (Kakor pošilja naš Verstovšek v Mursko Soboto in Maribor razne Capudre). Ti ljudje imajo avstrijakantsvo in sovražstvo do ljudstva tako globoko v krvi, da ne morejo drugače delati, kakor ljudstvu škodovati. In kar je hujše, na uradniška mesta so ponekod vzeli ali pustili ljudi, ki so po prevratu ušli na Ogrsko ali so celo pri boljševiškem napadu stali z orožjem proti slovaškemu ljudstvu, morili in ropali. (Tudi mi imamo take junake v obmejnih krajih!) Takšni temni elementi pa se sedaj, ko uvidevajo, da Češkoslovaška ni samo prehodna tvorba, priglašajo v službe na Slovaškem, ostajajo pa v svoji notranjosti in v svojih rodbinah zakrknjeni Mažaroni. Dan na dan se vidi, da takšni uradniki ne delajo za češkoslovaško državo, ampak proti njej. In to ravno tako nemoralno upliva na ljudstvo.

Učiteljstvo je v celoti boljše kot uradništvo, popolnoma nezmožno pa je učiteljstvo z bivših madžarskih

šol. Takšen učitelj, ki ne pozna prave dolžnosti, se ne more dvigniti do intenzivnega pedagoškega dela, sanja samo o bivših egiptskih loncih pod madžarsko vlado, ne zna niti sam pravilno slovaško pisati, kamoli, da bi podučeval otroke v pravopisu. O moderni metodiki nima pojma in se je tudi nikoli ne bo naučil.

Pod madžarsko upravo je otrokom v šoli naložil pisati črke ali pa so ponačljivi iz madžarske čitanke toliko in toliko vrst deset do dvajsetkrat, tako dolgo, da so se naučili na pamet. Učitelj sam pa je šel na vrt in se ni brigal za to, če učenci njegovo guljenje razumejo ali ne. Ko je prišel inšpektor, je učitelja lepo pohvalil in mu celo nakazal remuneracijo iz madžaronskega fonda. Sedaj, ko republika zahteva za dobro plačilo tudi primerno delo, ima mlada država v tisoč madžaronskih učiteljih tisoč sovražnikov, katere si sama plačuje. Sodelovanje čeških učiteljev z njimi je nemogoče, mažaronski učitelj je len živelj, ravnotako kakor mažaronski kateheti, kateri, namesto da bi v šoli poučevali veronauk, zaslišujejo otroke, kaj jim je učitelj rekel o Husu in Komenskem, če so njihovi stariši ali brati v brezverskem Sokolu itd. Ti kateheti pa istočasno agitirajo za Orla, imajo provokativne maše na dan ogrskega patrona kralja Štefana in ustanavljajo najnovejšo politično krščansko-socijalno stranko. Tudi Orla so jim že preveč nacionalni, poznajo samo mažarski nacionalizem in ustanavljajo proti Orlom krščansko-socijalne telovadne zveze. —n.

Politične vesti.

Odstop ljubljanske deželne vlade. Vsled sklepov plebiscitne komisije na Koroškem, da se mora umakniti iz cone A naše vojaštvo, ne da bi se istočasno umaknile italijanske čete izpred demarkacijske črte, daje, da se morajo odstraniti vsi orožniki — nedomačini, in končno da se odpravijo sekvestri nad nemškimi veleposestvi, in vsled izvedbe teh sklepov nujno izvrajočih posledic je podala ljubljanska deželna vlada demisijo. Vesničeva vlada v Beogradu kaže v koroških vprašanjih veliko premalo odločnosti proti nasiljem plebiscitne komisije, ki ugodi vsaki želji Avstrijcev in Lahov.

Ministrska seja 16. tm. se je baviła po poročilu dr. Trumbića o zunanjem položaju z demisijo ljubljanske deželne vlade. Do odločitve ni prišlo.

Minister dr. Trumbić je 14. tm. prevzel posle ministrstva za vnvanje zadeve.

Narodno predstavništvo. (Seja 11. sept.) Nadaljuje se debata o mirovni pogodbi z Bolgarsko. V debato posežejo po poročilu posl. Kostiča o pogodbi poslanci Ilić (radikalec), ki napada Bolgare zaradi postopanja v vojni. Juraj Biankini (demokrat), ki opozarja na položaj v Dalmaciji, kjer pašujejo Lahj po mili in dragi volji, na dogodke v Trstu, na arnavtske napade, inscenirane od Lahov. Lahj pa se poslužujejo Bolgarske v svojem nastopu proti nam in zdj se, kakor da si je ententa izbrala Bolgarsko za zavezniško mesto Jugoslavije, ki jo obravnava celo kot sovražnico. Hvala vladni, da je odbila francosko zahtevo, naj bi dala Jugoslaviji svoje divizije v boj proti Rusiji; pravica nam dosedaj ni prišla od zapada, priti nam pa mora od izhoda; govori o mukah, ki jih trpi naš živelj ob Jadrani, te muke so naše muke. — Socijalist V. Bukšeg se strinja z izvajanjem predgovornika in povdarja geslo »Balkan balkanskim narodom«. Misli, da je skrajni čas, da odpošljemo domov bolgarske ujetnike, ki se jih vidi po ulicah in da ukrenemo vse potrebno, da se vrnejo jugoslovenski ujetniki iz iztoka. Demetrij Mašič (lib.) izvaja v daljšem govoru razliko med bolgarskim narodom in bolgarsko inteligenco, katera je pravzaprav dovedla Bolgarijo do njenega postopanja tako pred, kakor med vojsko in pozivlja, da se s to inteligenco, ki še danes vodi brod bolgarske države, ne pogajamo; nočemo s to kliko nobenega miru in bi bila taka mirovna pogodba žaljiva za našo državo. Ker je ostalo še 8 govornikov, je zaključil predsednik sejo ter naznanil prihodnjo na 13. tm.

Narodno predstavništvo. (Seja 13. sept.) Nadaljevanje razprave o mirovni pogodbi z Bolgarsko. Govori posl. Popović (radikalec), ki besno in naravnost surovo govori proti Bolgarom, ki jih ime-

nuje zverski narod in podobno. Min. predsednik Vesnić odgovarja na nekatere govore, v katerih so bili napadeni tudi naši zavezniki ter pravi, da moramo zaveznikom izkazati hvaležnost, da pa na drugi strani seveda tudi z vso odločnostjo branimo svoje pravice. Posl. Angjelinović (demokrat) se pridružuje protestom proti krivicam, ki jih vsebuje za nas mirovna pogodba z Bolgarsko; Agatonović (demokrat) slika bolgarsko politiko kot germanofilsko, protislovansko. Toda srbski narod je plemenit in odpusča. Govore še poslanci Stojanović, dr. Bertić in dr. Jagić, ki zagovarja prijateljsko stališče napram Bolgarom.

Narodno predstavništvo. (Seja 14. sept.) V nadaljevanju debate o mirovni pogodbi z Bolgarsko govori posl. Smodej (slov. klerikalec) in pravi, da je dolžnost Bolgarov, da popravijo, kar so zaskrivil. Oni se morajo potruditi, da si pridobijo prijateljstvo z narodi, katerim so storili toliko krivice. Njihova politika naj se orijentira v slovanskem smislu. Iz potrebe, da se že enkrat vzpostavi mir, bo jugoslov. klub glasoval za pogodbo. V poimenskem glasovanju je bila nato mirovna pogodba z Bolgarsko sprejeta z 136 proti 10 glasovom. — Prične se razprava o mirovni pogodbi z Avstrijo. V debati povdarja posl. Smodej, da ententa favorizira Avstrijo, in sicer zato, da bi se ne združila z Nemčijo. Vprašanje naših mej z Avstrijo se mora pravičeno rešiti, ako hočemo imeti z njo dobre odnose. Govori še poslanec Jolavič.

Pogajanja z Italijo radi rešitve jadranskega vprašanja se prično glasom najnovejših poročil 20. tm. ali v Ljubljani ali v Gorici ali Opatiji. — Naše minimalne zahteve so: Dalmacija z vsemi otoki naša, Reka in vzhodna Istra ni italijanska, Wilsonova črta.

Italija bo popustila? Deloma iz Splita, deloma iz Curiha prihajajo poročila, da je Italija pripravljena obnoviti svoja pogajanja naravnost z Jugoslavijo in da bo, baje na pritisk Anglije in Francije, precej znižala svoje zahteve. Francija hoče vplivati tudi na beograjsko vlado, da bi popuščala. (Kaj jim še nismo dovolj popustili?)

V Albaniji prodirajo naše čete dalje in so zasedle Singore v dolini proti Tirani.

Na Češkoslovaškem je odstopila dozdana Tusarjeva vlada in je imenovana nova, uradniška vlada pod predsedstvom dr. Černyja.

Važni politični sestanki se vrše v kratkem v Pragi, kamor pride v imenu Rumunije Take Jonescu in v imenu Bolgarske Stambulinski.

Priprave Trockega za zimsko ofenzivo. Iz Rusije prihajajo poročila, da pripravlja Trocki veliko ofenzivo proti Poljakom, ki bi se naj izvršila po zimi. Ob Berežini in Gor. Dniepru zbirajo Rusi svoje čete. Trocki meni, da bo do srede oktobra zbral tri do štiri nove armade, krog četrtilijona mož.

Mirovna pogajanja na vzhodu. Poročajo, da so se 15. tm. pričela pogajanja med Poljaki in Litvanci, danes 18. tm. pa med Poljaki in Rusi.

Iz Korotana.

18 avtomobilov v agitacijske svrhe je dospelo 16. tm. z Dunaja v Celovec.

Nemški napadi na posamezne Slovence v coni A so na dnevnem redu. — Dne 12. tm. je čez 100 ljudi broječa tolpa nemčurjev v gostilni pri Hofmanu v Vetrinju napadla Slovenca Val. Černica, mesarja iz Kožentavre. Rešili so ga orožniki, ki so prihiteli z demarkacijske črte.

Na državni gimnaziji in državnem učiteljskišči v Velikovu se prične pouk po končanem plebiscitu, torej po 10. oktobru.

Nemško tolovajstvo v Borovljah. V soboto zvečer so folkssverovci napadli najmlajšega člana borovelskega Sokola in mu zadali z noži dve rani na levi rami. Eden napadalcev je že pod ključem.

IZ PREKMURJA.

Poljedelsko šolo si želijo v Prekmurju. Je veliko lepih posestev, na katerih bi se lahko bodisi na enem ali drugem ustanovila.

Razstavu slovenskih časopisov naj bi po nasvetu »Prekmurskega glasnika« priredila Čitalnica v Murski Soboti. Zelo uvaževanja vredna misel.

V lendarvskem okraju, kjer se bo razdelilo potom agrarne reforme precej zemlje, se bodo naselili v večjem številu siromašni kmetje iz Primorske, ki so tekom vojne tam izgubili vse imetje.

Mariborske novice.

Razmejitvena komisija se bo začela baviti z določanjem meje med Sv. Urbanom in Sv. Lovrencem. Tu so hoteli Nemci mejo skoro 5—6 km južno od sedajne. Zmagalo pa je stališče naših delegatov, da je taka sprememba po mirovni pogodbi nedopustna. Razmejitvena komisija je odredila, da pojde tudi tu meja v kolikor mogoče ravni črti.

Poskusi z električno lučjo, napeljavani iz Fale v Maribor, so zelo dobro uspeli. Nemška propaganda v Mariboru je izza bivanja razmejitvene komisije v Mariboru znatno oživila. Nemci napenjačo vse strune, da bi dosegli še kako spremembo in kažejo očitno svojo ljubezen do Avstrije. Njihove zveze z Gradcem so očividne.

Za okrajnega agrarnega komisarja v Mariboru je imenovan dr. Viljem Pfeiffer.

V Maribor premeščen je sodni išji svetnik dr. Kronvogl od Sv. Learta v Slov. Gor.

Maribor. Na mariborski javni bolnici se je ustanovil oddelek za spolne in kožne bolezni, katerega vodstvo je prevzel primarij dr. Hugon Robič, ki je bil večletni klinični asistent na Dujanju in v Gradcu.

Celjske novice.

Jadranska banka, podružnica v Celju, prične v ponedeljek poslovati v svojih novih lokalih na Glavnem trgu št. 8.

K prihodu Hrvatov v Celje. V nedeljo 19. t. m. ob 13.02 popoldan, se pripelje v Celje odlično pevsko društvo „Sloboda“ iz Zagreba. Obeta se nam prvovrstni umetniški užitek in prepričani smo, da bo dvorana hotela Union nabito polna in da bo občinstvo pokazalo, da ve ceniti požrtvovalnost „Slobode“, ki se ne straši nobenih stroškov, samo, da pride v naše mesto in nam nudi svoje najboljše. Glasbena Matica, ki je prevzela prireditve koncerta, prosi najljubše celjske občinstvo, da se udeleži sprejema društva na kolodvoru, ter da se zanima že sedaj za vstopnice h koncertu. Po koncertu bo prosta zabava v mali dvorani hotela Union, dočim bo v veliki dvorani ples. Prijateljski sestanek po koncertu naj bo čim najiskrenejši, da pokažemo, kako dragi so nam naši bratje.

Navijanje cen za sobe se je po zagrebškem vzoru pričelo tudi v Celju. Vemo slučaje, da posamezniki zahtevajo za meblovano sobo brez postrežbe in brez vsega drugega 300—500 K. Slučaje zbiramo in jih bomo brez pardona izročili pristojni oblasti. Izrabljanja ne bomo trpeli v nobenem slučaju.

Samopomoč v Celju deli prihodnji teden dobro prekajeno meso kg po K 20.—, ter prazne sode za zelje po nizkih cenah.

Veliko pomanjkanje dijaških stanovanj se je pojavilo začetkom šolskega leta v Celju. Za našo mladino lahko to postane katastrofa, zato prosimo prebivalstvo, da gre v tem oziru na roko, poklicane činitelje iz šolskih krogov pa, da vprašanju dijaških stanovanj posvečajo čim največjo pažnjo. Štalo nočno stražo zahtevamo končno za naš mestni vrt, da ne bomo morali dan za dnem gledati nanovo polomljenih klopi, ki jih razni brezvestni zločinci nalašč hodijo poškodovati.

Fregoli Retta v Celju. Pod tem imenom širom sveta proslavljeni naš umetnik g. Sreten Obradović je prišel in priredi v našem mestu samo dva svoja originalna večera v veliki dvorani hotela Union in sicer samo v soboto 25. in nedeljo 26. tm. Dvein-polurni repertoar obstoji iz najvišjih dovršenosti na polju tetepatije in sorodnih mističnih sejans, baziranih na strogo znanstveni podlagi, magije, iluzije, muzike, strogo realnega koncertnega slikarstva, ventrilogije in fenomenalne glume s preobrazovanjem à la Fregoli z veliko tehnično popolnostjo. Umetnik pripelje vključno velikim prevoznim težkočam tudi svojo celo razkošno garderobo, tako da bo vsak večer nastopil s popolnoma raznovrstnim programom. V programu so

samo pijese, katerih precizno izvajanje je apodiktično sigurno. Nesigurni poskusi, s katerimi se odlikujejo Ben Aroli Bej in podobni začetniki, tu obče ne pridejo v poštev. Razni velikomestni časopisi navdušeno opisujejo kreacije našega umetnika in njegove soproge kot največjo popolnost v vseh interesantnih strokah, katere jako dobro zastopata. Predprodaja vstopnic od danes naprej v knjigarnah Goričar & Leskovšek in Fr. Rasch.

Jugoslovanski Matici je poslala pismena g. dr. Hrašovca v Celju iz neke kazenske poravnave 20 K, gostilna Plavšak v Št. Jurju ob Taboru 21 K.

Dijaška kuhinja v Celju je sprejela od učitelstva deške meščanske šole 120 kron, od g. I. Kovačiča (kavarna Prešeren) za podeljeno licenco 20 K, od pisarne g. dr. Juro Hrašovca v treh kazenskih zadevah 120 K, od g. I. Sivke v Rajhenburgu 5 K, od g. Martina Luskarja, poselnika v Št. Vidu pri Planini, volilo umrlega brata g. Iv. Luskarja, župnika v Kostivnici 500 K, od g. Maksa Ašiča, kaplana pri Sv. Petru pri Radgoni 140 K in od gđc. Fine Kandušarjeve v Celju 60 kron, mesto venca na grob umrlega Mirka Modica, nadučiteljevega sina pri Sv. Petru pod Sv. Gorami.

Izpred celjske porote.

Celje, 15. sept.

Zaradi posilstva sta se imela zagovarjati: 27-letni viničarski sin z Oboške gore pri Konjicah Franc Ribič, ki je zagrešil zločine letošnje spomlad na neki 12-letni in neki 7-letni šolarki, ter 15-letni rudar Boltažar Pristovšek iz Podkrajja pri Velenju, ki je posilil v Velenju neko 11-letno dekle. Dobila sta vsak po eno leto težke ječe.

Celje 16. sept.

Ludvik Lužar, 22-letni izučeni krojač, je obtožen več tatvin, katere je izvršil 10. jun. tl. pri Jožefi Grlic v Ivenci, nedolčljivega dne meseca junija na vlaku med Zid. mostom in Krškimi in 6. jul. 1920 v Cundrovcu pri Vidmu pri Ani Serbec. V prvem slučaju je ukradel iz zaklenjene hiše blaga v vrednosti 3200 K, v drugem slučaju neki neznani ženski blaga za 4000 K, v tretjem iz zaklenjene hiše blaga za 1500 K. Dobil je 2 leti težke ječe. — Juri Povalej, 21 let star, samski trgovski pomočnik, doma od Sv. Štefana pri Smarju, je tekom prvega polletja letošnjega leta svoji delodajalki Otiliji Cverlin v Št. Petru na Medv. selu pokradel blaga za 6944 K in gotovine 2763 K. Obtoženec skesano priznava. Dobil je 1 leto težke ječe.

Celje, 17. sept.

Danes stoji pred porotniki 22-letni Ivan Drame, posestnik, sin, čevljar iz Klokočevnice v konjiškem okraju. Obtožen je, da je 23. marca 1919 ponoči ustrelil svojega očeta. Obtožnica pripoveduje, da je bil Ivan Drame takrat vojak in je prišel zvečer iz Celja domu. Z materjo in bratom ter sestro so napravili načrt, da očeta, ki so ga vsi smirno sovražili, tisto noč ubijejo; nalogo je dobil Ivan Drame, ki je že poprej spravil v ta namen domu vojaško puško. Ustrelil je na peči spešega očeta Jakoba Drame v glavo, potem ga pa s pomočjo brata in sestre spravil na gnojšče. V sobi so z apnom in zidnim peskom skušali zabrisati sledove. Drugo jutro se je podal brat Anton k orožnikom in javil, da im je ponoči nekdo ukradel kravo, očeta pa da so našli mrtvega na gnojšču. Tako so hoteli vzbuditi mnenje, da je bil oče od roparjev umorjen. Kasneje pa je Anton izpremenil svojo izpovedbo, češ, da mu je oče v sobi kazal vojaški revolver, on ga je poskušal, revolver se je pri tem sprožil in zadel očeta v glavo. Še pozneje je zopet izpremenil svojo izpovedbo in obdolžil brata Ivana umora. Razne priče (Marija in Anton Bukovnik) izpovedo, da im je Ivan par tednov pozneje sam pripovedoval, kako je očeta umoril. Rekel je tudi, da ga je nagovorila mati, ki mu je obljubila 300 gld. ali pa svinjo. Danes Ivan Drame vse taji. Priče soglasno izpovedo, da je bil v rodbini Drame, ki je znana kot tatinska rodbina, večer prepričan, da so drug drugemu vedno grozili z najhujšim, da je oče pil in otroke mučil, žena umorjenega, ki je porodila 17 otrok, celo izpove, da je umorjen tri otroke v nežni starosti ubil. Ena sestra obtoženca — Marija Drame — sedi v Begunjah radi detomora. Ivan sam danes pravi, da

ga je hotel oče, ko je prišel tisti večer domov, ustreliti, da mu je pa on iztrgal puško, ki se je pri tem sprožila in očeta zadela. Razprava v trenutku, ko gre list v tisk, še traja.

Prosveta.

Glasbena Matica v Celju je imela v sredo dne 15. tm. svoj 2. redni občni zbor v mali dvorani Nar. doma. S kratkim pozdravom je otvoril zborovanje predsednik g. ravnatelj M. Gruđen, imenoval zapisničarja g. Jošta in podal svoje poročilo. Iz tega posnemamo sledeče: Glasbena Matica je bila iz vsega začetka, to je izza ustanovitve Jugoslavije elementarna kulturna potreba nle mesta Celja, ampak vsega Slov. Štajerja. To se je videlo takoj ob njeni ustanovitvi, ko je pristopilo 196 učencev! Priznati pa treba, da se je to razumevanje pokazalo kot nekaka šolska obveznost — ker niti člani niso plačevali članarine! Po pravih morajo namreč starši gojencev biti člani. Žalibog poleg gmočne podpore tudi ni več splošnega zanimanja za veliko kulturno inštitucijo Glasbene Maticе: o tem jasno govori pričujoči občni zbor! Čast in hvala tedaj vsem podpornikom, to so nekateri denarni zavodi, nekateri zasebniki — ampak treba pač, da pokažejo celjski in bližnji štajerski Slovenci na vsak način več smisla za Glasbeno Matico in jo z vsemi silami podpirajo. Prejšnji nemški Musikverein je odstopil Gl. Matici svoj inventar za 23000 K, za ta znesek se je zavod zadovoljil. Za bodočnost treba vsekakor trdnješe denarne podlage, zato poziva g. predsednik vse Celjane in deželane na delo za boljši procvit Glasb. Maticе v Celju. Obenem izreka ravnatelju šole g. Stolu iskreno zahvalo za neumorno delovanje, ki je rodilo v muzikalnem napredku precejšnje uspehe. Tajnik g. šolski vodja J. Bizjak prebere zapisnik ustanovnega in 1. rednega občnega zbora, ki se brez debate odobri. Iz nadaljnjega poročila posnemamo, da se je odbor intenzivno trudil, da je spravil zavod na dobro pot. Zanimivo je pač blagajniško poročilo g. ravnatelja trg. šole Marinčeka. Dohodkov 64001 K 72 vin., stroškov 56455 K 30 v, torej prebitok K 7546'42. Med dohodki povdarjamo: vpisnine in šolnine K 33362'—, članarine K 1460; podpore: Zveza slov. trg. K 2000, celjska občina K 1000, češka »Union« banka K 1000, g. R. Diehl K 1000, vrhniška posojilnica K 100, celjska posojilnica K 500. Stroški obsegajo: plače učnim močem K 28736'40, itd. Pogrešamo torej podpore vseh podeželskih denarnih zavodov in zasebnikov, vendar upamo na izdaten preobrat v tej smeri. To tembolj, ker obsega proračun za leto 1920/21 že znaten deficit — K 61501! Čudno tudi, da država nima smisla za podpiranje takega kulturnega zavoda! — Pri debati v tem poročilu priporoča g. prof. Beranič, naj zahteva Glasb. Matica od vsake prireditve, ki jo kakšno društvo priredi pod njenim okriljem, del čistega dobička. — Gosp. predsednik omeni, da je tak predlog že v razpravi pri odboru. — Po izjavi računskega pregledovalca g. banč. ur. Pogačarja, da so knjige in računi v redu, se blagajniško poročilo sprejme. Pri volitvah novega odbora je izrekel občni zbor dosedanjemu odboru popolno priznanje za težak trud in obenem na predlog g. dr. Kalana z vzklikom zopet izvolil vse dosedanje odbornike, izvzemši g. Zepiča, ki je v Ljubljani, na njegovo mesto pa ravnatelja Posojilnice v Celju g. Jermana; računskim pregledovalcem gg. Kuneja in Smodiša. — Po prisrčnih bodrilnih besedah g. ravnatelja Jeršinoviča, »naj pičlo število zborovalcev ne ubija naše dobre volje za pravo kulturno delo«, je g. predsednik še enkrat apeliral na navzoče in na vso javnost, ki našega zavoda ne sme prezreti, naj vsakdo prevdari pomen Gl. Maticе na polju muzikalne izobrazbe in jo podpira s prepričanjem gmočno in moralno. K sklepu omenjamo še, da bo moral naš list posvetiti iznova večjo pažnjo razvoju Gl. Maticе, ki mora napredovati brez ozira na osebe in političen položaj, sicer bi nam kmalu mogel kdo očitati, da zaostajamo v kulturi, ali pa celo, da nam je zdaj v Jugoslaviji — ni treba! J. J.

Sokolstvo.

Jugoslovansko Sokolstvo za Koroško. Starešinstvo Sokolskega Saveza je izdalo poziv na vse

Sokolstvo, da priskoči v zadnjem trenutku zatiranim Korošcem tudi z denarnimi sredstvi na pomoč. V to sv. ho se vrši dne 26. tm. »Koroški dan« po celi državi. Dolžnost Sokolstva je, da nastopi ta dan kot disciplinirana četa in stori v vsakem oziru svojo dolžnost. Vsako društvo mora organizirati nabiranje darov in storiti, kar je v njegovi moči.

Sokol v Volniku priredi v nedeljo, dne 19. sept. ob 15. (3.) uri pop. v posojilniški dvorani narodno igro »Revček Andrejček«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Za Celjskega Sokola je nabrala na sokolski slavnosti v Nar. domu gđc. Mara Škarja 107 K.

»Sokol« na Teharjih priredi v nedeljo 19. tm. v gostilni g. Ivana Krajncja v Štorah veliko vrtno veselico s šaljivo pošto, srečolovom itd. Na to je v dvorani gostilne vinska trgatev. Svira celjska mestna godba. Vabimo k mnogobrojni udeležbi Odbor.

Iz jugoslov. dem. stranke.

VSE SOMIŠLJENIKE pozivamo, da se do 25. tm. pobrigajo za vpis v volilni imenik za volitve v konstituanto. Krajevne organizacije in zaupnike prosimo, da skrbje povsod za pravilno sestavo volilnih imenikov.

Velika demokratska manifestacija se je vršila 12. tm. v Ljubljani. Velika dvorana Narodnega doma je bila nabito polna pristašev in članic Demokratske stranke. Zborovanju je predsedoval ravnatelj Jug. ob velikem navdušenju občinstva sta govorila dr. Kramer in dr. Triller. V sprejeti resoluciji se izraža zadovoljstvo nad razpisom volitev v konstituanto, zahvala demokratski zajednici, ki je k temu bistveno pripomogla ter poziv na vse napredne elemente, naj v volitvah nastopijo strnjeno proti reakciji.

Turistika in šport.

Slov. plan. društvo naznanja, da se zatvorijo planinske kočje 20 sept.; »Aljažev dom« ostane odprt do 1. okt., »Valvazorjeva kočja«, »Obirska kočja«, »Koča v Kamniški Bistrici« in »Hotel Zlatorog« ostanejo celo leto odprte in oskrbovane.

DNEVNE NOVICE.

Pozor pri tisočdinarskih (4000-kronskih) novčanicah! Ministrstvo za notranje zadeve javlja, da so se pojavile v prometu ponarejene novčnice po 1000 din. = 4000 K. Izdan je natančen popis ponarejenih novčanic in se prebivalstvo v lastnem interesu opozarja, da pazi pri sprejemanju 1000-dinarskih novčanic. Prihodnjič prinesemo opis pravih in ponarejenih takih novčanic!

Srbski zakon o zborovanjih in udruženjih je raztegnen s sklepom vlade na vso državo. Bistvene točke zakona objavimo.

Kiparska razstava. Danes, 18. tm. se otvori v Zagrebu razstava največjih kiparskih umotvorov mojstra Meštroviča. Čisti dobiček razstave je namenjen primorskim beguncem.

Koncertna turneja Zlatka Balokoviča. Največji jugoslovanski virtuoz na goslih Zagrebčan g. Zlatko Baloković bo pred svojim odhodom na zopetno koncertno turnejo v Pariz in London koncertiral tudi pri nas in sicer v Mariboru, Celju in Ljubljani začetkom oktobra (najbrže 8., 9. oziroma 11.) O našem umetniku bomo v kratkem poročali več.

Proti Verstovškovim šolskim nadzornikom! Poverjeništvu Jugoslovanske učiteljske Unije v Ljubljani je v seji ožjega sosveta 9. tm. sklenilo pozvati vse učiteljsko, da ne prizna od Verstovška nepostavno imenovanih okrajnih šolskih nadzornikov, in da zapusti vsakdo šolsko sobo, če bi ti prišli nadzorovat.

Ukinjen vlak. Promet vlaka št. 1817, ki je vozil v poletnem času ob nedeljah in praznikih med Velenjem in Celjem z odhodom iz Velenja ob 19. uri 31 min. in s prihodom v Celje ob 20. uri 56 min., se ukine. Ta vlak torej prihodnjo nedeljo ne vozi več.

Vodstvo statističnega urada v Beogradu je prevzel vseučiliški profesor iz Frankfurta dr. Žizek.

Gimnazijo v Ajdovščini so hoteli dati Italijani Slovencem v Primorju. — Ker nobena srednja šola ne more obstojati v

vasi, kjer ni potrebnih knjižnic in drugih pripomočkov, odklanjajo primorski Jugoslovenci takšno rešitev šolskega vprašanja in zahtevajo srednje šole v mestih.

Trgovska akademija v Ljubljani. Z letošnjim šolskim letom se odpre prvi letnik ter abiturijentski tečaj trgovske akademije v Ljubljani.

Novi 100-dinarski bankovci, na katerih je relacija 100 dinarjev = 400 kron tiskana, namesto v rdeči, v zeleni barvi, so dospeli iz Pariza.

Ponoven vpad v naše ozemlje so poskusili Madžari 12. tm. pri Senarcu. V spopadu z našim vojaštvom je ostalo več Madžarov mrtvih, ostali so pa odnesli pete.

Carinsko vprašanje v finančnem odboru. Finančni odbor je 15. tm. nadaljeval razpravo o carini. Sklenil je, da se ima carina plačevati odslej v papirju in v naši valuti in ne več v zlatu in tuji valuti. Finančni minister je pozval, da to brez odloga odredi. Glede carinskih postavk in njih spremembe bo odločal poseben iz Narodnega predstavništva izvoljeni petčlanski odsek. Tudi glede razmerja carinskega uradništva so se storiili važni sklepi.

Javno žensko učiteljsko v Mariboru je končno izvojevano vskljud vsem Verstovškovim naporom. Na ukaz ministra Pribičevića je moral Verstovšek izdati potrebne odredbe za takojšnje otvoritev ženskega učiteljskega. Žensko učiteljsko bo za enkrat priključeno moškemu. V prvi letnik bo sprejetih 40 gojenk.

Ukaz o razpisu volitev je datiran — pravilno! — s 7. sept. in tečejo roki od tega dneva naprej. Do 25. septembra morajo biti volilni imeniki gotovi.

Slovaški list pod imenom »Narodna jednota« prične izhajati v Petrovcih v Bački.

Eksistenčni minimum je — kakor smo poročali — določil finančni odsek Nar. predstavništva na 7200 K. Preko tega sklepa pa je vlada uveljavila kot eksistenčni minimum 3200 K. Kaj se to ne pravi, državljane za norca imeti?!

Sestanek napredne intelligence sklicuje za nedeljo 19. tm. ob 9. uri dop. v Ljubljano (Mestna dvorana) poverjenik dr. Žerjav. Razpravljalo se bo o ustavi. Debatu uvedejo dr. Sagadin, dr. Vošnjak in dr. Steska.

Za direktorja agrarne direkcije v Ljubljani je imenovan dr. Friderik Lukar.

TRGOVINA, OBRT IN NARODNO GOSPODARSTVO.

VINOGRADNIKI POZOR!

Trgatev se bliža in s tem vprašanje vinskih cen za letošnji pridelek.

Se menda nikoli ni vladala v tem oziru tolika nejasnost, kakor ravno letos. Vinska trgovina popolnoma počiva vsled valutnih in drugih razmer in prav nimamo, razven za letnik 1917, nobenih vinskih cen, ker se nič ne proda in nič ne kupi. Poročila o letošnji trgovini, to se pravi, glede pričakovane množine vina, ki se nahajajo semtertja v časnikih in se lansirajo od gotove strani, iz več ali manj sebičnih namenov, so popolnoma netočna in se puščajo v svet le, da se ljudstvo zmede.

Zatorej mi naj bo dovoljeno tukaj izrečno povdariti, da so vse vesti o obilosti pričakovane trgovine neresnične in, da bo letošnja vinska letina, kar se tiče skupne množine pridelka, komaj dosegla lanske letine, to je, da jo bo prištevali slabšim vinskim letinam. Že nastavek grozdja spomladi ni bil, kakor se je splošno trdilo, bogat, temveč k večjemu srednji. Med cvetom je odpadla vsled slabega, deževnega vremena tudi dobra četrtina in od ostalega se mora odračunati škoda, ki so jo povzročili odirji, peronospora in druge ujmne in ki znaša najmanj tudi 40—50%. Končni uspeh trgovine znal bi toraj biti četrtina od spomladi pričakovanega pridelka. Razmere na Hrvaškem so slične; v Slavoniji in Vojvodini nekoliko boljše. Pa tudi v zadnjih dveh ne pričakujemo bogve kako bogate vinske letine, temveč le srednjo.

V očigled temu dejstvu in ker nikakor ni pričakovati količinskih znatnih nadprodukcij, je izključeno, da bi vinske cene znatno padle. Vinogradniki se toraj svarijo in opozarjajo, da naj se nikar ne prenašajo z odprodajo letošnjega vinskega pridelka. Padanje vinskih cen, ka-

kor se nam to skuša natvesti, istodobno, ko vse drugo gre na kvišku, ko cene vseh predmetov in potrebščin vedno naraščajo, ni naravno in vzdržljivo. Gre se le za lahko prozoren maneuver, kakor se ga je tudi opazovalo večkrat v normalnih časih pred trgovino.

Vinogradniki! Ne nasedite tem li-manicam ter počakajte z odprodajo do par tednov po trgovini, dokler se dobi pregled čez dobljene množine in se razmere nekoliko ne ustalijo. Vinogradniki, ki nimajo potrebne posode, naj si jo izposodijo od onih, ki jim take preostaje. Posestniki prazne posode naj pomislijo, da bodo sokrivci padanja vinskih cen in škodujejo samemu sebi, če posode, ki je samji ne rabijo, drugim ne prepustijo ter jih na ta način primorajo prodati vino za vsako ceno.

Vinarske in kletarske zadrage! Priskočite na pomoč onim posestnikom, ki nimajo svoje posode! Odkupite jim vino proti gotovi naplati in poznejemu obračunu! Storite svojo dolžnost v interesu posameznih, kakor tudi v občnem interesu!

Vinogradniki! Če hočete doseči cene za letošnji pridelek, ki bodo v primerjem razmerju z nadejnimi ogromnimi pridelovalnimi stroški, pa je neobhodno potrebno, ne samo, da se ne prenašate pri odprodaji, temveč da posvetite tudi kakovosti pridelka čim večjo pažnjo. Kakor veste, je povpraševanje po boljšem vinu zelo veliko in se ponujajo za tako zelo visoke cene. Letnik 1917 je takorekoč izčrpan. Letnika 1918 in 1919, ki se še nahajata deloma v naših kletih, pridetka pri tem komaj v poštev, ker njih kakovost ne odgovarja. Zatorej ima letnik 1920, ki obeta pod gotovimi pogoji izborna vinsko kapljico, najboljšo šanse za odprodajo po dobrih cenah. Le razmere je treba izkoristiti.

Razvitek grozdja je letos, kakor je znano, zelo neenak. Na enem in istem trsu se nahaja često skoro zrelo grozdje poleg napol zrelega in popolnoma zele-nega, kakor tudi poškodovanega več ali manj po odirju. To bi skup potrgano ter sprešano dalo le vino slabše kakovosti, kakoršnega že itak imamo dovolj po kletih iz za zadnjih dveh let. Če pod danimi razmerami hočemo doseči boljšo kakovost, se pred vsem ne smemo prenašati s trgovino, to se pravi, čakati moramo ž njo, dokler dozori večina grozdja. Nikakor torej početi s trgovino že ta mesec, kakor se namerava! S tem pa ni rečeno, da ne bi smeli grozdja, ki gnije ali se vsled pokanja suši, poprej pčtigati ali, kakor se pravi, podbirati. Ravno narobe! Podbiranje se priporoča povsod in je nadaljnemu razvoju ostalega grozdja le v korist, če se bolno grozdje čim prej odstrani. Z glavno trgovino je pa, kakor že rečeno, početi še le, ko dozori večina grozdja v vinogradu. Pri tem je porezati najprej vso lepo, popolnoma dozorelo grozdje. K zrelemu grozdju spada tudi nagnito grozdje, če ni napadeno po zelnem plesnivcu. Navadna gniloba zrelega grozdja je namreč takozvana »žlahtna gniloba«, o čem se lahko prepriča vsakdo, če tako jagodo poskusi in jo najde sladko ter prijetnega okusa. Ravno to grozdje daje najboljšo kakovost! — Ostalo, manj dozorelo grozdje, ki zeleno, ozir. napol zrelo gnije, ozir. je vsled odirja močno bolano, pa se pusti pri glavni trgovini viseti in se še le potem potrga, spreša in spravi. Na ta način dobimo tri vrste vina, in sicer: 1. podbirino (iz gnilega in po odirju napadnega grozdja); 2. vino iz lepega grozdja in 3. vino iz nezrelega slabšega grozdja. Prvo in zadnje se spravi skup in daje več ali manj okusno in zdravo pijačo za domačo rabo, ozir. tudi prodajo za lokalne potrebe. — Srednje tvori kvalitetno vino in je glavni zaklad vinogradnika.

Srednjim in večjim vinogradnikom se priporoča, da trgajo in prešajo tudi posamezne grozdne vrste posebej ali vsaj po dve taki skup, ki se obojestransko v svojih lastnostih spopolnita, kakor n. pr. burgundec ali rulandec in silvanec, silvanec in drobna ali laška graševina, laška graševina in žlahtnina itd. in naredijo sortna vina, po katerih se bo večje povpraševanje. Naprava sortnih vin se priporoča odslej tudi takim vinogradnikom, ki imajo mešane nasade. Saj se itak najdejo dandanes povsod delavci, ki poznajo posamezne vrste in se jim to delo lahko prepusti. Zamude in nekoliko večjih stroškov, ki nastanejo vsled sortiranja, pa se naj nikdo ne ustraši. Ti mu bodo

vsled boljših cen, ki jih bo dosegel vsled sortiranja, bogato povrnjeni.

Vinogradniki! Enkrat za vselej vam bodi povedano: »Časi, ko se je dalo prodati vsako čmigo za dobro vino, so končno minili! V Jugoslaviji se bodo dala prodati za primerne cene le kvalitetna vina. Največji vpliv na kvaliteto vina pa ima umno sortiranje grozdja pri trgovini in umno kletarenje. Posvečajte torej trgovini in sortiranju posebno pažnjo! Navadite se tudi umno kletariti ter ne zabite nikoli, da tvori snaga tri četrtine umnega kletarstva!«

Slednjič se občinska zastopstva vlnorodnih občin (gg. občinski predstojniki) nujno naprošajo, objaviti ta razglas na običajen način ter v interesu vinogradnikov ukreniti potrebno, da se v občini izvoli odbor, ki naj stopi z drugimi merodajnimi krogi okoliša v dotiko ter določi povprečne stroške pridelovanja enega litra vina v dotičnem okolišu, oz. minimalno ceno za letošnje vino, izpod katere se vinogradnikom priporoča vina ne prodajati!

Za vinarski in sadjarski odsek Maribor Slovenske kmetijske družbe:

Vinarski ravnatelj Puklavac.

H M E L J.

Žatec, dne 14. 9. 1920. Zelo mirno nekupovanje na kmetih, cene za prima nespremenjene, cene drugih hmeljev tlačene — — — splošne cene 1700—3000 č K za 50 kg.

Nürnberg. 200 bal razpečanih — cene od 2100—2600 M za 50 kg.

Železo oddaja Občeslov. obrtno društvo v Celju svojim članom v sredo 22. septembra popoldne od 1.—2. ure v skladišču Zadrugne Zveze v Celju. Na razpolago je štirioglato železo 20, 24, 26 mm in ploščnato železo 14×4, 14×5, 14×6, 20×4, 20×7, 45×12 mm, Cena 15/20 do 16 K. Množina je omejena, na kar interese opozarjamo.

Žitne cene. V Zemunu pšenica 750—760 K, koruza 330 K; v Beogradu pšenica 215 din., moka št. 0 355 dinarjev, moka št. 6 240 dinarjev.

IV. mednarodni semenj za kožuvinu bo v času od 22. do 26. septembra t. l. v Lucernu. Prospekt o tem semnju je interesentom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Nove tvornice so se osnovala v Brodu na Savi: ena za gradnjo železniških vagonov, druga za pohištvo. V Bjelovaru pa se je ustanovila nova tvornica za dieselmotorje.

Pridelek orehov bo letos v naši državi zelo velik, posebno bogat je v Slavoniji.

Z vinsko trgovino so v velikem delu Slov. Gorici pričeli že sredi tega meseca, torej nenavadno zgodaj. Vinogradnike je k temu prisililo dejstvo, da se je grozdje, po raznih boleznih oškodovano, vsled skrajno slabega vremena začetkom tega meseca začelo zelo kvariti in bi kvantiteta pridelka s čakanjem zelo občutno trpeja. Pri zgodnjem trganju trpi pač kvaliteta. Vendar ima mošt povprečno 16—18 stopinj sladkorja, in pričakujejo oni, ki so podbirali in bodo z glavno trgovino počakali vsaj do konca tm., celo 20—22 stopinj sladkorja, torej toliko, kakor je imel letnik 1917.

Borza.

Curih, 16. septembra. Berlin 10.10, Newyork 621, London 40.45, Milan 26.45, Praga 8.75, Beograd 22, Zagreb 5.40, Budimpešta 2.10, Dunaj 2.85.

Dunaj, 16. septembra. Zagreb 241—261, Budimpešta 98—109, Praga 399—423, Varšava 100—116, dinarji 975 do 1015.

Praga, 16. septembra. Dinarji 239, marke 120, švicarski franki 1154.50, francoski franki 476, dolarji 71, avstr. krone 22.75.

Zagreb, 16. septembra. Dolarji 116—116.50, avstrijske krone 40—41, čehoslovaške krone 168—175, 20-kronski zlati 410—415, angleški funti 390—405, francoski franki 770, nemške marke 205—208, italijanske lire 490—495.

Zadnja poročila.

Iz Narodnega predstavništva.

Beograd, 16. sept. 126. redni sestanek Nar. predstavništva: Poslanec Bukšeg interpelira radi upora seljakov na Hrvaškem. Črnogorec Radović želi pospeševanje zgradb in prometa v Črni gori. Min. preds. Vesnić izjavi, da se vlada v tem oziru briga za Črno goro prav tako kakor za druge pokrajine. Socijalist Knežević vpraša, kaj je resnice na govoric, da se je na

nekem banketu v Beogradu v navzočnosti regenta razpravljalo o zahtevi Francozov, da pošlje Jugoslavija 100 tisoč mož v pomoč Poljski proti Rusiji. Vesnić izjavi, da se taka zahteva vladi ni nikdar v nobeni obliki stavila. — Posl. dr. Pestotnik (slov. dem.) vpraša min. za prosveto Pribičevića, zakaj se poslopije za ženski licej v Ljubljani, v katerem je še vedno inšpektorat drž. železnice, ne izroči svojemu namenu. Pribičević izjavi, da mu tak predlog od poverjenjstva za uk še ni bil stavljen, da bo pa sedaj, ko je čul interpelacijo, vse potrebno ukrenil, da se poslopije vrne svojemu namenu. — Nato se nadaljuje razprava o mirovni pogodbi z Avstrijo. Govore poslanci Radović, Džamonja, dr. Čok, dr. Hohnjec, Vasiljevč itd. Ob 8. uri zvečer je bila seja prekinjena. — V jutrišnji seji poroča dr. Trumbić o zunanjem položaju, potem bo pa glasovanje o mirovni pogodbi z Avstrijo.

Rusko—poljska pogajanja.

Varšava, 16. sept. Čičerin bo osebno stopil na čelo ruske mirovne delegacije v Rigi. V razgovoru je izjavil bivši poljski min. predsednik Paderewski, da bo, ako pride do miru, iz tega sledilo priznanje sovjetske vlade kot dejanske, ne pa kot zakonite ruske vlade.

London, 16. sept. „Daily Herald“ doznava, da se Rusija povrne na svojo prvotno zahtevo po zmanjšanju poljske oborožene sile kot varstvu proti bodočim napadom.

Popis invalidov in družin padlih vojakov v svrhu nakazanja preskrbnin po novi uredbi o invalidih.

Ministrstvo za socialno politiko je izdalo Uredbo o invalidih in družinah padlih vojakov, ki določa nove pokojnine in preskrbnine oziroma dodatke ter druge državne pomoči omenjenim osebam. Potrebni krediti za to so že zagotovljeni, tako da bo mogoče v kratkem začeti z nakazovanjem. V to svrhu pa potrebuje poverjenjstvo za socialno skrb drželi.

Slovenijo, ki mora izvesti omenjeno uredbo, najnatanejši popis vseh oseb, ki imajo pravico do državne podpore po določbah te naredbe. Razposlalo je že vsem okrajnim oblastem in občinskim uradom v Sloveniji naredbo z obširnimi navodili, kako je treba izvesti ta popis, pri katerem morajo sodelovati ne le vsi upravni javni činitelji, temveč tudi vsi zainteresirani posamezniki, da bo mogoče izvesti in izvršiti te obsežne akcije točno in hitro. Ni le v interesu države, da dobi dober in zanesljiv pregled vseh invalidov, vdov in sirot, ki ji bo služil za odmero novih preskrbnin in ki bo tvoril edini pravi temelj za nadaljne parlamentarne debate o budžetu; zavedati se morajo tudi vsi oni, ki jim je poverjena naloga sodelovanja pri tem popisu, da je od njihovega točnega in hitrega dela odvisna usoda onih mnogih revežev, ki morda čakajo že več mesecev na pomoč države, da jim zagotovijo primerno eksistenco ali pa da si bodo mogli postaviti nov temelj svojega pridobitvenega delovanja v človeški družbi. Gre torej za važno socialno delo.

Popis obsega sledeče kategorije: 1. invalide; 2. družine padlih (umrlih in pogrešanih) vojakov; 3. sirote brez očeta in matere; 4. siromašne bivše internirane in konfinirane civilne osebe obojega spola, ki so zadobile poškodbe ali bolezni; 5. siromašne družine onih oseb, ki jih je sovražnik usmrtil iz političnih ali vojaških razlogov, kakor tudi onih oseb, ki so pomrle za časa internacije ali pozneje, toda radi bolezni, ki so jo takrat zadobile ali se jim je poslabšala; 6. civilne invalide in 7. tuje državljane-invalidne in družine padlih.

Vsem tem osebam je priznana nova pravica do stalne in izredne pomoči. Civilnim invalidom se bodo dajali umetni udje, prilika za zdravljenje in sredstva za ponovno izposobitev za pridobitveno delo.

Popisovali bodo edino pristojni občinski uradi stalnega bivališča, ki pošljejo za vsako omenjenih kategorij po en izvod okrajnemu glavarstvu in poverjenstvu za socialno skrb. Vsi izkazi morajo biti dogotovljeni že pred koncem septembra. Radi tega naj se zglase nemudoma.

ina vse navedene osebe, ki bivajo stalno v svojem kraju, pri županstvu, da jih vpiše v izkaz. One osebe, ki so pristojne v Sloveniji, a se za časa popisa ne nahajajo v občini svojega stalnega bivališča (n. pr. v bolnici, v invalidski šoli, na začasnem potovanju itd.) naj se javijo pisмено občinskemu uradu svojega stalnega bivališča. Oni naši državljani, ki imajo domovinsko pravico v področju kake druge pokrajinske vlade (Hrvati, Bosanci itd.), se morajo javiti pisмено svoji pristojni domovinski občini, akoravno bivajo morda stalno v Sloveniji. Te osebe ne smejo biti vpisane v izkazu one občine, v kateri bivajo, ker jim mora nakazati preskrbnino pristojna pokrajinska vlada iz svojega kredita. Tuje državljane, h katerim je treba za sedaj prištevati tudi še naše ljudi iz zasedenega ozemlja, popiše županstvo stalnega bivališča.

Vsi invalidi in ostale osebe, ki jih je treba popisati, so dolžne, da se same prijavijo osebno ali pisмено pri pristojnem občinskem uradu v smislu prednjih navodil, ker bodo v nasprotnem slučaju same nosile posledice. Občinski uradi pa morajo paziti na to, da ne vpišejo v svoje izkaze oseb, ki bi se morale zgledovati v drugi občini; vse take nepravilne prija-

ve morajo odstopiti pristojnemu županstvu.

Pokojnine in preskrbnine oziroma dodatke bo izplačevala vojaška pokojninska likvidatura v Ljubljani (pozneje delegacija ministrstva financ v Ljubljani) potom poštnege čekovnega urada.

Nujno potrebno ter za državo in posameznike velevažno je, da bo izveden ta popis kar najtočneje in brez odlašanja v določenem roku, ker je to prvi ločeni del splošne socialne statistike vseh navedenih oseb, ki bo izvedena tekom meseca oktobra tl.

Vsak invalid, vsaka vdova in sirota in vse ostale interesirane osebe so lahko prepričane, da je poverništvo za socialno skrb pripravljeno podpreti z vsemi svojimi sredstvi izvršitev teh dveh akcij — prvega popisa in socialne statistike — ki morajo zbuditi in okrepiti v narodu zaupanje v državo, katera si je svesta svojih dolžnosti napram onim, katerim dolguje največ in katere hoče zadovoljiti v najvišji meri na ta način, da se pobriga za njihovo zdravljenje, za njihovo ponovno usposobitev za pridobitveno delo, za primerne pokojnine in za ustanovitev ali popboljšanje njihovega samostojnega pridobitvenega in družabnega položaja.

V dosego tega cilja naj posveti vsakdo, ki mu je na srcu hitra in dobra ureditev našega invalidskega vprašanja, vso svojo dobro voljo in zmožnost uspešni izvršitvi teh dveh važnih akcij.

Ako kak občinski urad doslej slučajno še ni prejel naredbi opr. štev. 111 8987/I z dne 6. septembra tl. z navodili in vzorci za popis invalidov, vdov in sirot,

naj jo nemudoma zahteva pri invalidskem oddelku poverništva za socialno skrb deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 6. septembra 1920.
DEŽELNA VLADA ZA SLOVENIJO,
poverništvo za socialno skrb.

Vodja poverništva:
Dr. Goršič s. r.

Naznanilo!

Naznanjava cenjenemu občinstvu iz mesta in okolice, da sva prevzela

hotel k „Banu Jelačiču“

v Prešernovi ul.

Priporočava se cenjenim starim in novim gostom, prijateljem in znancem za mnogobrojni obisk. Jamčiva za davno poznano dobro kuhinjo in priznano najboljša vina ter vedno sveže pivo. Na razpolago so klubove sobe in sobe za tujece po zmernih cenah. — Z odličnim spoštovanjem

1246 1

Franc in Fani Kač.

Jadranska banka

podružnica

CELJE

posluje od 20. septembra 1920

na Glavnem trgu št. 8

Manufakturna in modna trgovina

Celje KAROL PAJK Celje

Kralja Petra cesta

Kralja Petra cesta

priporoča svojo krasno sortirano zalogo kakor: sukna, ženskega, moškega in volnenega blaga, belega platna ter veliko zalogo moškega in ženskega perila.

Listnica uredništva.

Savinčan - Mozirje. Na vaš dopis, ali in po kateri naredbi je bil jetniški paznik sodišča v Gornjem Gradu opravičen 2 kaznjencema sredi avgusta 1920 ostanek kazni »milostno popustiti«. Vam naznanimo, da nam taki predpisi niso znani. Obrnite se na sodišče. Ako ste morali Vi pretrpeti Vašo kazen, bo to menda tudi za druge veljalo. Pozdrav!

Proda se dobro ohranjeno damsko kolo s predvojno pneumatiko. — Natančneje v upravnistvu. — 1321 2-1

Spalna soba

iz trdega lesa, moderno izdelana se po ceni proda pri mizarju Tajnšku, v Celju, Gosp. ulica. 1241 1

Učiteljica

na trgovski šoli išče meblvano sobo. Ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo »Nove Dobe« pod meblvana soba.

Novi Mercedes avto

se prodaja. HP. 40 cena 50.000 dinarjev. Ponudbe je vpsolati na naslov: Aleksander Berger, Graz, Jakominičasse 69. 1240 1

Sprejme se

predajalka

dobra moč, izvežbana v manufakturi in špeceriji, pri tvrdki J. Vizovišek, Zalec.

Učenca

močnega in zdravega s primerno izobrazbo, poštenih starišev, ki bi ga oskrbovali z obleko in hrano, sprejme trgovina mešanega blaga

1234 Josip Jagodič, Celje. 3-1

Na prodaj so:

2 harmonike 3. in 4. vrste, cena ugodna, ogled in pojasnila daje **Franc Perger**, gostilničar, Levci pri Celju. 1238 1

Volar

oženjen dobi službo pri oskrbnistvu graščine v Rečici na Paki. Plačilo in deputat po dogovoru. 1236 1

Pekovski vajenec inhlapec se takoj sprejmeta Celje, Kralj Petrova cesta 5.

Štefan Strašek

čevljarski mojster

Celje 1239 Kovaška ulica

priporoča svojo veliko zalogo moških, ženskih in otroških čevljev lastnega izdelka.

Naročila po meri, ter popravila izvršuje solidno in točno po dnevnih cenah.

Dijaki se sprejmo v vso oskrbo Razlagova ulica št. 1. pritličje. 1235 1

V gostilni Pri mostu

se toči pristno ljutomersko haloško in blizelsko vino, vsaki dan sveže pivo. Vsak čas topla kuhinja. — Sprejmejo se tudi abonenti. Se priporoča

Ana Mikuš omož. Natek

Prva Jugosl. tovarna za usnje in čevlje dd. na Bregu pri Ptuj

ima naprodaj **gonilne in šivalne jermene**

inozemске provenijence, v večjih množinah in po zmernih cenah.

1233 3-1

Jadranska banka

Beograd, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
Ljubljana, Maribor, Metković,

Celje

Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik,
Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Prevzema vse bančne posle
pod najugodnejšimi pogoji.

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro
in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Poslovne zveze z vsemi večji-
mi kraji v tu- in inozemstvu.

Registrov. kreditna in stavbena
zadruga z om. zav.
Prešernova ul. 15 v Celju

"LASTNI DOM"

Sprejema hranilne vloge in jih
obrestuje po **(4%)**
štiri od sto 401 156-54

Edina slovenska specialna
trgovina z barvami in laki.
Agentura in komi-
sijsko podjetje.

Iv. Ferlež & Celje
Narodni dom

Trgovina z lesom in drvni
na drobno in debelo.
Kupuje jamski in ostali les
po najvišjih dnevnih cenah.

SALONSKI KONCERT v hotelu BALKAN V CELJU.
novodošle kapele Začetek ob 6. uri. Postrežba prvovrstna. 264 506-3

Po nizki ceni se točijo izborna pristna vina
v gostilni Narodnega doma v Celju

Vedno sveže pivo.
Za obisk se priporočata
1082-17

Dobra kuhinja.
Karol in Pepca Perc.

Odvetniška pisarna
dr. Karl Koderman-a

1132-2

v Mariboru se je preselila na Aleksandrovo
cesto št. 12 (ob vogalu Sodne ulice.)

Med univ.
dr. Boleslav Barth

v Celju, M. listan.
Ordinira vsak dan 11-12 in od 3-4
za ženske, spolne in splošne bolezni
Zdravljenje z neosalvarsanom in z
gonovaccino. 167 10-4

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da
imam v zalogi vse v vojaško opremo
spadajoče predmete. — Izdeljujejo se
vse vrste vojaške in istovrstne čepice
ter vsa v mojo stroko spadajoča dela
solidno in po zmernih cenah.

M. Fröhlich,
krznarija in izdelovanje čepic
Celje, Kralja Petra cesta.

Kmetijski stroji kakor:
sadni mlini, čistilniki za žito,
robkalniki za koruzo, kultivatorji,
dvojnate brane, okopavalniki itd.
se dobijo po zelo ugodnih cenah
in so na ogled v skladiščih
Gospodarske zadruge v Celju,
Razlagova ulica št. 1.

Kupim

po najvišji dnevni ceni
suhe gobe, laneno
seme, kumin ter
jabolka, vosek, strd,
lečo, fižol, orehe, pre-
divo, vinski kamen in
vse deželne in gozdne
pridelke.

Janko Šoster

1195 Celje. 3

Stole, žimnice, razno pohištvo
in tapetniške izdelke ima v
zalozbi:

Marija Baumgartner
287 156-142 Gosposka ulica 25.
Naročila se izvršujejo točno in solidno.

V gostilni Pri grozdu
na Dečkovem trgu v Celju
se točijo najboljša in najcenejša
pristna vina ter vedno sveže pivo.
Hrana priznana prvovrstna; abo-
nenti imajo znatno znižane cene.
Za obilni obisk se priporoča
Ignac Šuligoj.

Pozor! 100-81 Pozor!
vinogradniki in vinotvžci!

V zalogi se nahaja **železni lak**
za sodne obroče po zelo ugodni ceni.
Ako si jih želite pobarvati, naročite
pri tvrdki
Ivan Ravnika, Celje.

Josip Rojc, mehanik

v Celju, Prešer-
nova ulica št. 16.
V zalogi so najboljša
nova in stara kolesa,
fina francoska in angleška pneumatika.
Vsakovrstna popravila se izvršijo točno.
770 25-15

Stavbeno in galan-
terjsko kleparsvo
Ant. Josia nasl.

Franjo Dolžan
Celje

26 Kralja Petra cesta 8
nasproti „Bolega vola“ 64
Prevzema vsa v stroko spadajoča
dela, izvršitev točna in solidna.

Prva južnostaj. vinarska zadruga
Celje, Cankarjeva cesta
priporoča svoja najboljša domača štajerska
pristna vina na debelo in v buteljkah.
672 26-5

Rud. Zontič
Celje, Kocenova ulica 2
(v bližini kolodvora).
Izdelovanje vseh
vrst čevljev, od
priprostil do naj-
finejših po dnev-
nih cenah. 45-26

Edina slovenska trgovina z galante-
rijskim, modnim in
norinb. blagom ter
kranjskimi izdelki

je v Celju na Kralja **Fran Kramar**
318 50-32 Petra cesti
Slovensko občinstvo naj blagovoli pri nakupovanju to vpoštevati

Specerijsko in
kolonijalno
blago.
Anton Močnik
Celje, Glavni trg 8.
Mlevski
izdelki in
deželni pridelki.

Najcenejša in pristna
vina se točijo v Celju
v Gosposki ulici
in sicer: ljutomersko liter K 22-
črna » K 20-
rizling » K 18-
pivo še vedno po stari ceni » K 5-20
Priznana je tudi najboljša kuhinja,
dobijo se vsak čas gorka in mrzla je-
dila. Za abonemente ugodne cene.
Se priporoča Topolovšek, gostilničar.

Antikvarične knjige

kupuje knjigarna
Goričar & Leskovšek v Celju. 883-11

Združene veletrgovine v Celju
A. Kolenc, Elsbacher, Cvenkel in Ravnika
priporočajo po znižanih cenah:
slanino, svinjsko mast, bučno olje, jedilno
repično olje, mazilno olje, koruzne
in pšenične mlevske izdelke,
oves, kavo, „Zlatorog“
in slavonsko milo.
Telefon šte. 135. Brzjavni naslov: Žito.

1168-6